СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 13. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 18-го січня 1939. No. 13. Jersey City, N. J., Wednesday, January 18, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПОШИРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до конґресу послання в справі суспільного забезпечення й у ньому домагається від конґресу поширення дотеперішніх постанов у цій справі.

Президент подає в своїм посланні, що теперішня система суспільного забезпечення обіймає вже 42 міліони 500 тисяч осіб. Вона повинна бути поширена на дальших 6 міліонів осіб, так, щоб обняла й особи не такі старі, і дітей.

Рівночасно президент заявився за те, що на суспільне забезпечення треба складати відповідні фонди, а не приймати всякі невипробувані, а безосновні пляни, що нібито дають за одним замахом зараду на всяке лихо.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відбув довші конференції з начальниками департаментів морського, військового й скарбового в справі збільшення видатків на краєве зброєння. Президент домагається негайного визначення на цю ціль 552 міліони долярів.

СЕНАТОРИ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ДОПОМОГ.

ВАШИНҐТОН. — Серед сенату, котрий має незадовго голосувати над визначенням нових фондів на допомогові роботи, зростає рух за зменшення федеральних видатків на допомогові роботи, бо, мовляв, цього вимагає праграма ощадности.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ФОНДІВ ДЛЯ „ДОБЛЮ-ПІ-ЕЙ".

НЮ ЙОРК. — Дві ґлупи робітників, занятих у театральнім проєкті, вийшли на страйк для протесту проти зарядження, що з федерального театрального проєкту мається відправити від роботи 1,500 робітників.

Шістьдесять страйкарів заявили, що вони засядуть при праці так довго, поки їм не привернеться праці.

СУДДЯ НЕ ВІРИТЬ У „СПОКІЙНЕ ПІКЕТУВАННЯ".

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (Па.). — Федеральний суддя Оливер Дикинсон видав тимчасову заборону пікетувати десять крамниць обуви підприємства „Трай-Плекс Шу Ко. Заборона спирається на тій основі, що закон дозволяє лише мирне пікетування, а на думку судді мирне пікетування неможливе. Заборона видана проти 114. відділу юнії продавців у крамницях обуви, філії Конґресу Промислової Орґанізації.

СЕНАТСЬКИЙ КОМІТЕТ ПОТВЕРДИВ МЕРФІЯ Й ФРАНКФУРТЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Судовий комітет сенату потвердив іменування Френка Мерфія ґенеральним прокуратором та йменування Феликса Франкфуртера членом Найвищого Суду Злучених Держав, проти котрих то номінацій підносилися гострі спротиви.

РОЗКРИЛИ КРАДІЖ ЛЬОТЕРІЙНИХ БІЛЄТІВ.

ҐВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Місцевий окружний прокуратор Ферис каже, що він попав на слід шайки злодіїв, котрі викрадали справжні льотерійні білєти ірляндських кінних перегонів, давали покупцям фальшиві посвідки, а самі збирали на основі справжніх посвідок вигри. Він каже, що за три роки своїх операцій шайка вкрала в цей спосіб коло півтретя міліона долярів.

СПРАВЛЯЮТЬ РАДІО.

НЮ ЙОРК. — Майор Едвін Армстронґ, професор електричної інжинірії в Колюмбійськім університеті, заповідає, що з весною буде вже можна слухати радіових авдицій без ніяких електричних переривань („статика")

Програми буде розсилати відповідна стація, котра матиме такі сильні хвилі, що вони поборють найсильнійшу громовину. Стація буде називатися „Доблю-ту-екс-ем-ен". Рівночасно випуститься в торговлю відповідні радіові машини.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Комісія суспільної акції при стейтовій раді церков віднеслася до уряду нюйорської Світової Вистави, щоб виставу в неділі закривати.

Ріжні орґанізації вже протестують проти того домагання, бо, мовляв, для багатьох людей лише в неділю буде можливо оглянути виставу.

У фабриках Ґенеральної Еклектричної Компанії в Питсфілді, Масачусетс, уже викінчено електричне приладдя до викликування громовини сили 10 міліонів вольт. Блискавка з цеї машини буде така сильна, як грім, і потрапить перескочити простір 30 стіп.

Ріжні робітничі юнії в місті Ню Йорку домагаються, щоб роботи на виставі давано нюйорчанам.

КЛОПОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО РІЛЬНИЦТВА.

У багатьох сільських околицях Америки ведеться тепер важка боротьба між власниками землі та людьми, що наймають цю землю під аренду, зобовязуючися давати власникові як аренду частину плодів із землі. Інколи викинені з землі арендарі розкладаються табором і шукають допомоги від уряду й громадянства. На світлині такий табор муринів-арендарів в околиці Сайкстону, в стейті Мізурі; мурини кажуть, що власники землі не хочуть віддавати землі в аренду, бо волять управляти її наемними робітниками.

ЗАСУД ІНСТРУКТОРА „ПРОСВІТИ".

Городський суд у Самборі засудив інструктора „Просвіти" зо Львова, В. Пришляка, на два місяці арешту й 100 зл. гривни. Пришлякові закидали, що він у серпні 1937 р. підчас свята „Просвіти" в Бикові поширював фальшиві вісті, що могли викликати публичний неспокій.

НЕ МОГЛА ЖИТИ ЗО СТАРЦЕМ.

Чортківська поліція арештувала 43-літню Анну Малішевську, яка кількома ударами поліна в голову вбила свого мужа, 73-літнього Михайла. Малішевська призналася до вбивства, заявляючи, що не могла жити зо старцем.

СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО 30 МІЛІОНІВ ОСІБ ВІДВІДАЮТЬ ВИСТАВУ.

Американський Інститут Публичної Опінії заявляє на основі розпитів серед людей, що коло 33 міліони американців відвідають цьогорічну Світову Виставу в Ню Йорку.

ПАЛЯТЬ ШКОЛИ.

У Мейшиґолах під Вильном якісь злочинці — як повідомляє „Слово Народове", підпалили вселюдну школу, вибудувану перед двома роками коштом 100,000 зл. Будинок згорів зовсім.

БАНДИТИ ПЕРЕБРАНІ ЗА ПОЛІЦАЇВ.

На дім 81-літнього М. Дорфмана в Рівному коло 4-тої пополудні напали два панки, з яких один був в однострою поліцая, а другий представився як поліційний розвідчик. Оба заявили, що мають перевести ревізію. Дорфман і його 80-літня жінка якстій на ревізію згодилися. Та вмить побачили, що ревідуючі забирають гроші. Зачали протестувати. Напасники привязали старушків до ліжка, забрали гроші й утекли. Забрали 3,670 зл. у банкнотах та золотий дамський годинник з ланцюжком вартости 500 зл.

ДВІ ЖЕРТВИ ВИБУХУ ҐРАНАТИ.

У Підвербцях, повіт Городенка, 12-літній Іван Дудчак приніс до школи знайдений запальник артилерійної ґранати з часів світової війни. У школі Дудчак приложив запальник до розігрітої печі. Наступив вибух, що відірвав хлопцеві пальці правої руки й спричинив ще інші ушкодження. — Також у Надвірній робітник С. Гринищак, що ніс знайдений запальник ґранати, поховзнувся й упав. У наслідок удару об землю запальник експльодував і урвав йому два пальці правої руки.

ВКРАЛИ ПРЯЖУ ДО КИЛИМІВ.

На шкоду Мих. Хамули у Глинянах хтось украв пряжу до килимів, вартости 1,000 зл. Устійнили, що пряжу продав один мешканець Ляшок Королівських жидівському купцеві у Львові. Пряжу відібрали й звернули пошкодованому.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Бретонія має багато гарних звичаїв, одначе найгарніший із них ось-який:

Коли в якомусь бретонському селі помре мати немовлятка, всі мешканки села стають наче матерями тієї дитини. Священик, звичайно місцевий парох, визначує одну зпоміж жінок, якої завданням є лиш кормити дитину. Інші жінки помагають їй у праці та помагають матеріяльно.

Серед бретонських жінок прийнялася віра, що того роду поведінка приєднує їм Боже благословення. Тому дуже рідко трапляється така подія, щоб котрась із жінок відмовлялася від таких прибраних материнських обовязків.

ДИТИНА ВТОНУЛА В МИЛИНАХ.

У мешканні Симхе Борера в Ярославі залишена без опіки 2-літня дитина впала до баняка з милинами й утопилася. Ведуть слідство проти матери за брак догляду.

СТЕРЕЖУТЬ ВЕЛИКУ КНЯЖНУ.

Велика княжна Марія, 50-літня російська аристократка, що дає у Сан Франсіску відчити, каже, що вона дістала почтою безіменні погрози. Поліція дала їй охорону.

ХОЧЕ ОБЄДНАННЯ ЦЕРКОВ.

О. Джозеф Фленері, заступник пароха катедри св. Патрика в Ню Йорку, заявив у проповіді, виголошеній у неділю, за обєднання всіх християнських церков для світового миру. Він говорив, що „розбиття християнства" спричинило „занепад нашої християнської цивілізації".

ВІДКОПАЮТЬ ЦИРК І ВІЛЛЮ ЦІСАРЯ МАКСЕНТІЯ.

Окрема комісія, що займається розкопами в Римі, зарядила відкопати цирк і віллю імператора Максентія на „вія Аппія Антіка", найбільш мальовничій старинній дорозі, що веде від столиці.

НА 197 НАГОРОД НОБЛЯ ЛЕДВИ 7 ЗДОБУЛИ ЖІНКИ.

На 197 лавреатів нагород Нобля є ледви 7 жінок. Вибір П. Бак підніс саме цифру лавреаток до 7. Досі були 3 лавреатки в літературному й науковому відділі. У ділянці літератури крім теперішньої лавреатки П. Бак нагороди одержали: Сельма Ляґерлер, Ґрація Деледда й Зіґрід Ундсет.

ПЕРЕХІД НА РИМО-КАТОЛИЦТВО.

Польська преса повідомляє, що в Радомщині, луцького повіту, перейшло 200 родин „заґродової шляхти" „на лоно Косцьола католіцкеґо".

ЗА ПРОСТУПКИ З ОХОТИ ЗИСКУ.

В окружнім суді в Перемишлі відбулася розправа проти бувшого секретаря городського суду в Краківці коло Яворова, С. Майхровича, обвинуваченого за низку проступків, довершених з охоти зиску. Майхровича засудили на 2 роки вязниці без припинення кари.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ЇДЕ ДО БЕРЛІНУ

ПРАГА. — Американський кореспондент Ґіді пише з Праги в „Ню Йорк Таймсі" з 17 січня ц. р., що українська делеґація з Карпатської України під проводом Клочурака і Доліная вибралася до Берліну, щоб там засягнути точних інформацій відносно дальшої акції в ціли створення великої української держави. Премієр Волошин також мав їхати, говорить Ґіді, але з огляду на те, що занедужав, залишився в Празі. Користаючи з його побуту, Ґіді мав побачення з Волошином і розпитував його про ріжні справи. Волошин радо йому відповідав. Про віденське рішення о. Волошин сказав, що хоч воно для українців дуже тверде, то проте українці і мадяри мусітимуть на нього погодитись. Говорив також про охоту чужих держав, головно Німеччини й Бельґії, вложити в Карпатську Україну свої капітали, а також зазначував, що американські українці готові вложити там $10,000,000. О. Волошин рішуче заявив, що в Карпатській Україні нема антисемітизму, що жиди, яких є 12%, будуть трактовані нарівні з усіми іншими громадянами. Повторив також зазив до американських українців, щоб вони єднались. Але про дальші політичні аспірації Карпатської України о. Волошин говорив виминаюче, кажучи, що кампанія за створення Великої України вмішалаб Карпатську Україну в прикрі міжнародні наслідки. Проте о. Волошин підкреслив, що „Карпатська Україна це малий край, але з великими аспіраціями".

ВИПУСТИЛИ БРОДІЯ.

ПРАГА. — Власті випустили з тюрми першого премієра Карпатської України, москальо-мадярофіла Бродія, якому закидувано державну зраду. Цей учинок пояснюють тим, що між Чехословаччиною і Мадярщиною приходить до налаґодження відносин.

РОЗМОВИ МАДЯРІВ З НІМЦЯМИ.

БЕРЛІН. — Берлін відвідав мадярський міністер закордонних справ, ґраф Чакі, і мав розмову з найвищими німецькими достойниками. Мадярщина згодилась приступити до протикомуністичного бльоку, до якого вже належить Німеччина, Італія і Японія. Німецький міністер Рібентроп сказав, що тепер між Мадярщиною і Німеччиною є такі близькі звязки, що справа границь Карпатської України і Мадярщини легко дасться розвязати.

РУМУНИ РАДЯТЬ НАД СПРАВОЮ УКРАЇНИ.

БУКАРЕШТ. — Румунський уряд закликав свого амбасадора з Варшави, щоб довідатися від нього про поїздку польського міністра Бека до Німеччини. На тайних нарадах, у яких брав участь король Карло, румунські кола нараджувались над справою України.

ЦЕРКОВНІ ДОСТОЙНИКИ ВІДВІДАЛИ О. ВОЛОШИНА.

ХУСТ. — Премієра о. Волошина відвідав сербський митрополит Йосиф у супроводі православного епископа Карпатської України, д-ра Раїча, та архимандрита Кабальова. Митрополит Йосиф передав привіт від патріярха православної сербської церкви, Гавриїла, та ствердив, що православні в Карпатській Україні тішаться повною волею. Митрополит заявив, що уряд Карпатської України може числити на піддержку православних.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМІЄР ВІДПОВІДАЄ ЖИДАМ І УКРАЇНЦЯМ.

ВАРШАВА. — Підчас соймової дебати відповідав жидам і українцям польський премієр Складковскі. Він виправдував уряд, що той недопускає до середини Польщі викинених з Німеччини жидів, які з уродження є польськими громадянами, а також звертав увагу українцям, щоб вони добре поводилися, бо історія призначила полякам і українцям раз на все жити у границях польської держави.

ХОВАЮТЬ ГОЛОВУ В ПІСОК.

ВАРШАВА. — Орґоворюючи зізнання американських амбасадорів, Булита і Кенедія, про невідхильну війну в Европі, польська преса говорить, що вейни таки не буде, бо всі европейські краї не хочуть війни. А поголоски про війну розширюють в Америці тому, щоб перепачкувати в конґресі гроші на зброєння.

В ПОЛЬЩІ НЕЗАДОВОЛЕНІ З МАДЯРЩИНИ.

ВАРШАВА. — В Польщі приступлення Мадярщини до протикомуністичного бльоку викликало погане враження. Бо тим Мадярщина зрезиґнувала з дальших спроб відзискати з поляками спільну границю.

ПЕРЕМОГИ НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ВІЙСЬК.

ГЕНДАЄ. — Війська ґен. Франка осягають великі перемоги. Вони в околицях Катальонії захопили великі обшари і посуваються далі вперед. Барсельона загрожена.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ДОПОМОГУ

Одним з перших питань, які приходиться рішити новій сесії конґресу, є питання допомоги безробітним.

Як відомо, за цю справу здавна велася боротьба між президентом Рузвелтом і конґресом. Звичайно президент був за визначення на цю ціль більшої суми, а конґрес за її обниження або за строге означення її видавання.

Назагал можна сказати, що президент досі все вигравав. Одначе ще перед зібранням цеї сесії конґресу давалися чути голоси невдоволення й спротиву проти президентових домагань.

Передовсім останні вибори загально пояснюють як вияв невдоволення виборців з „нового розділу". Мовляв, виборці хотіли бачити всіх представників у конґресі більше незалежними від волі президента.

Крім цього допомогу часто критикують. Мовляв, вона коштує забагато. Мовляв, дають допомогу політичним приятелям, а відмовляють політичним противникам. І, мовляв, допомогові робітники не працюють справно.

Такі закиди підносили проти уряду не лише републиканці, але й демократи, ворожі до президента Рузвелта.

Справа прийшла в конґресі до вирішення скоріше, ніж сподівалися, бо вже третього дня по відкритті конґресу, коли президент Рузвелт, ставши перед можливістю вичерпання визначених попереднього року фондів на суму 1 біліона 450 міліонів долярів, зажадав ухвалення на допомогу додаткової суми. Він зажадав 875 міліонів долярів з тим, що її мали видати до кінця біжучого фіскального року, що кінчиться 30. червня.

Перед спеціяльним субкомітетом палати послів відбулося в цій справі переслухання, на котрому представники робітничих юній, допомогових організацій і міських урядів, зорганізованих в Американську Конференцію Міських Посадників, одноздгідно заявилися проти зменшування видатків на цілі допомоги безробітним.

Та прихильники такого зменшення повели гостру кампанію за зменшення. Вони розголосили, що від створення Адміністрації Поступу Праць („Доблю-Пі-Ей") на неї видано 6 біліонів 248 міліонів долярів. Стали остерігати адміністрацію проти дальших високих видатків на допомогові роботи. Показували на поправу бизнесу та доказували, що вона може дати приміщення багатьом робітникам, якби їх забрати з допомоги.

Такою кампанією довели до цього, що палата послів 226 голосами проти 137 ухвалила зменшити видатки на допомогові роботи з домагання Рузвелтом 875 міліонів на 725 міліонів долярів.

Звісно, справа ще не вирішена, бо на це треба ще ухвали сенату, одначе, як можна судити з багатьох голосів з сенату, цей може загальну суму запомоги ще далі обнизити.

Здержати від цього може лише рішуча постава громадянства, себто як виборці напишуть до своїх сенаторів і зажадають від них піддержання допомоги безробітним.

ЛІБЕРАЛІЗМ І НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО

Лібералами вперше назвала себе буржуазна поступова партія в Еспанії в добі Великої французької революції. Назва походить від латинського слова „лібер" (вільний). За еспанським прикладом лібералами почали називати в країнах Европи тих, що стояли за політичну свободу проти самовлади монархів та за свободу преси, науки і віри. Ліберальні партії признавалися до кличів французької революції з р. 1789 — „свобода, рівність, братерство і власність". Свободи лібералі в першу чергу хотіли для себе, а коли до свободи й рівности прав простягали руки також нижчі-верстви суспільства, то лібералі проти таких вимог рішучо виступали, нерідко в спілці з шляхтою та всім „старим режімом". Клич „свобода" лібералі на початку 13-го віку толкували так, що не дозволяли, наприклад, робітникам закладати свої професійні товариства (юнії), бо, мовляв, цими юніями „обмежується свобода" робітників. Також страйки строго були карані у Франції за часів Великої революції і в Англії аж до 40 років 19. віку. У Франції буржуазія, що прийшла до влади за революції, скасувала спілки ремісників — цехи, бо цехи контролювали продукцію своїх членів, отже — „обмежували свободу" громадян. Гасло лібералів у народнім господарстві було: "Дайте працювати (виробляти), дайте йти вперед". Цій свободі виробництва ліберальна буржуазія з своїм індустріяльним капіталізмом жертвувала життя і здоровля міліонів робучого люду. Що буржуазні лібералі розуміли під свободою в господарстві право на необмежений визиск робітників, показує, приміром, те, що „вільнолюбні" капіталісти в ріжних країнах протестували проти заборони праці малолітніх, бо й дитина, мовляв, має рівне право з дорослими заробляти собі на хліб власною працею.

Проти політичного лібералізму, що проповідував право народу боротися за владу в державі, та проти лібералізму в культурі, що обстоював волю віри і рівноправність релігій, виступила від початку, крім монархістів, також католицька церква. Замість свободи думання в політиці й культурі церква ставила непохитний авторитет, якого треба безумовно слухати і йому коритися. Щодо господарського лібералізму, то церкви ріжних напрямів не мішалися до цієї справи й обмежувалися тим, що кликали християн жертвувати на допомогу вбогим.

Соціялізм, що зродився в нових формах на початку 19-го віку у Франції та в Англії, виступив, як рішучий противник господарського лібералізму. Замість необмеженої вільности господарювання і визиску капіталістами робітників соціялісти (Сен-Сімон, Фуріє, Овен) ставили плянове господарство, в якім би брали участь робітники, як рівноправні члени суспільного виробництва. Тут уперше сказано, що народнє господарство має служити інтересам цілого суспільства, а не суспільство приватним інтересам капіталістів. Слід зазначити, що соціялісти початку 19. віку були в переважній більшості щирі християни; вони в Євангелії знаходили відповідь на свої шукання кращого суспільного устрою. Можна тут назвати знаменитого соціялістичного провідника, французького католицького священика Лямене, абож німецького соціялиста Вайтлінга, що написав „Євангелію бідного християнина".

Аж за папи Льва XIII. католицька церква недвозначно засудила капіталістичний визиск, а папа Пій XI. не так давно виступив з проєктом суспільних реформ в енцикліці „Сорокового року" (Quadragesimo anno). Проти господарського лібералізму в деяких державах повели акцію навіть ті сили, що зовсім далеко стояли від робітничої кляси та її інтересів. В Англії з проєктом законів на охорону праці робітника перед капіталістичним визиском виступали нерідко консервативні. Те саме бачимо в Німеччині: канцлер Бісмарк, бажаючи налякати опозиційну ліберальну буржуазію та в надії вибити ґрунт зпід ніг соціял-демократичної партії, завів у Німеччині закони соціяльного забезпечення. (забезпечення від хвороби, на старість і ін.). Дивне враження робить не так давно опубліковане листування між Бісмарком та провідником німецьких соціялістів Ляссалем з 1862 р.: обидва вони готові були подати один одному руку проти ліберальної буржуазії.

У 20 столітті первісний „клясичний" лібералізм задержався лише в країнах англьосаксонських та у Франції. Але й тут абсолютній вільності капіталістичного господарства вже кладуть межі соціяльною політикою урядів. Світ робиться **соціяльніший:** держава не вмішується у відносини між підприємцями та робітниками. В Росії під большевицькою диктатурою сама держава стала на місце капіталістичної кляси і то з великою невигодою для робітництва й селянства, бо трудящі маси не можуть там вести організованої боротьби проти визиску. Трохи подібні змагання ми бачимо в таких державах, як Італія та Німеччина. Тут також скасовано як лібералізм політичний (свободу і рівноправність громадян), так і лібералізм господарський. В Італії Інститут індустріяльної перебудови (IRI) командує цілою промисловістю країни. В Німеччині контроля держави над промисловістю йде так далеко, що коли, наприклад, котрийнебудь власник фабрики схотів би йти в свойому підприємстві поза пляном, призначеним йому міністерством господарства, то його власність може бути взята державою, або для управи призначається державний комісар. Дві системи, що повели боротьбу проти господарського лібералізму — большевизм та фашизм або націонал-соціялізм знищили в себе також лібералізм політичний — вільність людини в слові, у виборі послів до парляменту, в праві на організацію і т. д. Натомісць диктаторські режими обіцяють своїм громадянам господарський добробут під гаслами „щасливе і веселе життя" (Сталін) або „через силу до радости" (Гітлер). Для теперішнього людства цілої нашої планети це найголовніше питання: як забезпечити господарський добробут, не втративши вільности й гідности людини. Диктатори запевняють, що іншого шляху до добробуту нема, крім того, що вони показують. Будаб це сумна перспектива, колиб уявити собі, що людський розум не додумається до чогось ліпшого. Ми таки прихилимося до думки великого німецького фільософа Геґеля, який казав, що людство йде вперед, хоч і не простою дорогою, одначе все до вищої свідомости своєї свободи.

Д. М.

„Українська проблема і Підкарпатська Русь"

(Подав кореспондент часопису „Новий Час").

Вильно, в грудні 1938 р.

На таку тему виголосив польський публіцист з молодоконсервативної ґрупи „Політика", **Адольф Бохеньскі,** у Вильні 15. 12. ц. р. дискусійний відчит з ініціятиви клюбу „Зєдночене". Прелеґент обаргументував і піддав під дискусію такі три тези:

1) Створення української державности над Дніпром є згідне з польською державною рацією і Польща повинна в цю справу ангажуватись чинно.

2) Мирна розвязка польсько-української проблеми в Польщі є конечністю. Вона мусить бути осягнена хочби і ціною уступок для українців. В цій розвязці має йти про це, щоби Польща витрутила з рук Німеччини ініціятиву в розвязці української справи й перебрала її сама.

3) Польща мусить зайняти прихильне становище до Підкарпаттської Руси й наладнати

кому режімі вийти зо своєї слабости, а **міжнародня констеляція диктує радше творення України над Дніпром.** Польща до цих перемін повинна ставитись прихильно і під цим кутом повинна підходити до розвязки української проблеми в себе й сформувати своє становище до Підкарпатської Руси.

Проф. д-р Вельгорський: В інтересі Польщі є і **сильна Росія і сильна Україна.** Але Україна мусить бути дійсно самостійна, мусить бути повновартним і незалежним підметом у праві народів. Колиб Україна мала бути підлегла Німеччині, чи стати її кольонією, то Польща мусілаб такій Україні протиставитись. Щоб запевнити майбутній Україні оцю фактичну незалежність, Польща повинна змагати до спільного польсько-мадярського кордону, бо в цей спосіб могла би перешкодити Німеччині в її підпорядкуванні України. **Українську проблему в Польщі требаб розвязати під кутом дальшоплянової політики, а не під кутом доразових емоцій.**

Проф. д-р С. Вислоух: Требаб вилучити з дискусії міжнародню проблематику Польщі, чи України, бо ці справи є для загалу неясні й затемнювані. Радше треба призадуматися над полагодженням української проблеми в Польщі. Цю проблему треба полагодити негайно числячися з тим, що **українці є поважним фактором** у житті Польщі. Недавні події на тому терені, які одначе не всім добре відомі, вказують, що до української проблеми доконче треба підходити поважно й позитивно. **Не всі одначе здають собі справу з поваги ситуації.**

Не забракло й голосів за **неґативне** наставлення Польщі приязні взаємини з нею.

Із цікавіших голосів у дискусії були такі: проф. д-р **С. Свяневич:** В концесії Дмовского ніде не сказано, що Польща має скріплювати велику Росію, тільки, що в даній політичній констеляції Польща має опертися на сильну Росію. Сьогодні Росія є слаба і не має виглядів, щоб могла в тадо української проблеми та заклики до детермнаційної політики супроти українців у Польщі. Підкреслювалося, що советсько-польська співпраця зможе відсунути від Польщі українську небезпеку й дати відпір німецькій небезпеці. Були репрезентовані як польський так і великомосковський імперіялізм, була й відома балаканина старого Студніцкого. Найсильнішою виявилася сугестія проф. д-ра Р. Вельгорського.

З Карпатської України

(З Бюлетену Пресової Служби).

Українські гаразди в Мадярщині.

Віденським розсудом присуджено Мадярщині в околиці Ужгороду також кілька чисто українських громад, національно вповні свідомих. Ці свідомі українці тепер заповнюють ужгородські вязниці, де над ними знущаються тільки через те, що вони українці. Жертвою мадярської сваволі став перед кількома днями бувший секретар українського товариства „Просвіта" в Радванці, робітник Степан Клева, що його мадярські вояки застрілили. Покійний залишив троє дрібних діточок.

Карпатська Україна приготовляється до чужинецького руху.

Велике зацікавлення з боку заграниці дає сповіщення, що число чужинців, які як туристи навідують Карпатську Україну, значно збільшиться. Тому компетентні чинники поробили всі відповідні кроки, готові ще перед початком літнього туристичного сезону. Щоби подбати про достаточне число готелевого та ресторанного нарибку, буде влаштований з початком січня 1939 р. в Празі тримісячний курс. До курсу, що владжується при співпраці з чехо-словацьким союзом готелярів та ресторанників, вишлеться 50 молодих українців з Карпатської України. Крім теорії будуть учні вправлятися в першорядних празьких готелях та гостинницях, а по скінченні курсу відійдуть дальші два місяці на практику до чеських купелевих місцевостей. Таким чином уже з початком сезону Карпатська Україна буде мати визначну готелеву обслугу.

Справа українсько-словацької границі невирішена.

В пресі поширені вісті, що в Пряшеві відбулися спільні наради заступників карпатоукраїнського та словацького уряду в справі карпато-українсько-словацьких границь та що ті наші території залишаться у рамках Словаччини, з застереженням культурної автономії.

Ті вісті не відповідають дійсності. Уряд Карпатської України не вислав ніяких відпоручників до Пряшева, бо навіть не був повідомлений про якісь переговори, й через те не могло прийти до ніяких правових угод.

ГУЦУЛЬСЬКА РЕПУБЛИКА

(Двацятьліття ясінського зриву 1918—1919. р.).

(8)

У Золотій Бані розмістили полонених у розвалених будинках без вікон, на голій долівці. Було так тісно, що в ночі не могли навіть обернутися на долівці. Їсти не дістали знову нічого. Тому не дивота, що першого дня рано вже в перших годинах походу падали на землю із виснаження. Тоді на кожного такого нещасника кидалися румунські вояки, били прикладами крісів або копали, поки не підвівся і волікся далі, або так лежав далі в останній агонії. Що сталося з тими нещасниками, нічого не довідалися їх товариші, бо не вільно було навіть оглянутися за ними.

Того вечора добилися до Великої Бані зовсім виснажені, тому потребували конче відпочинку. Та замісць дати полоненим бодай трохи відпочити, загнали їх на стацію, зіпхали по пятьдесять до вагонів, якими перевозять худобу, та відвезли вночі до міста Дежі, де їх інтернували в великій вязниці. Там вкінці після чотироденної голодівки дістали вперше їсти: чверть ідунки зупи із сушеної городовини, що була зовсім стухла і повна хробів. Виголоднілі нещасники їли ту осоружну „зупу" наче найліпші ласощі. Одначе не всі мали посудини, тому багато полонених узагалі нічого не дістали, хоч просили на колінах своїх нелюдських мучителів.

У Дежи осталися два дні на таким самім „харчі". Хліба не дістали взагалі. На снідання і вечерю не дістали також нічого. Багато з них захоріли, гарячкували. Після двох днів вивели їх із вязниці, мали їх гнати пішки далі. Та що показалося, що велика більшість із них узагалі не здібна до дальшого походу, знову заладували їх до товарового поїзду та відставили до Семигороду, до міста Германштаду, бувшої столиці семигородського князівства.

У ВЯЗНИЦІ В СЕМИГОРОДІ.

Українська інтервенція в справі полонених.

На дорогу дістали полонені по малій грудочці пересоленої бриндзі. Голодні люди зїли ті порції відразу, а наслідок того був, що хотіли дуже пити. Даремно просили трохи води. Хоч поїзд зупинявся на ріжних стаціях і стояв цілими годинами, не смів ніхто вийти з вагона. Хто відважився висхилити голову, того зараз румунські вояки тяжко збили. Багато полонених впало в гарячку, деякі стали шаліти, так, що товариші мусіли їх здержувати, щоб не виробляли чогось і щоб їх не повбивали жорстокі вояки.

Цілий день тревала така пекольна їзда. Вкінці пізно вночі приїхали до Германштаду. Передміськими вулицями вела похід нещасників до будинку румунської військової команди. Там полонені уставилися в кольони і мусіли стояти на подвір від вчасного ранку до 2. години пополудні, нічого не ївши і не пивши. Щойно після другої години перевели їх на подвіря краєвої вязниці, окруженої з усіх боків високими мурами. При вході до того подвіря розставили румуни шість скорострілів, які на очах полонених заладовали стяжками набоїв. Поведінка старшини і скорострільних вояків була така грізна, що гуцули думали, що прийшла вже їх остання година та що їх усіх вистріляють. Розпука охопила всіх, падали один одному на шию, плакали, просили один одного прощення, коли хто вдома кому чимнебудь образив або заподіяв якусь кривду, просили повідомити вдома рідних, колиб комусь удалося таки втекти з полону. Та були тут і такі, які ще й тепер не тратили духа та пошепки піддержували товаришів, щоб усі разом із голими руками кинулися на мучителів і так щоб або вирятувалися або згинули.

Коли румуни побачили таке несподіване схвилювання, кинулися між полонених, розлучували гуцулів одного від одного, били прикладами крісів і пястуками, копали, грозили, що будуть стріляти. Колиж усе те не помагало, поділили полонених на гуртки і замкнули у вязничних келіях. У келіях, призначених для 20 людей, дали їх по 60 і 80. Хоч на дворі був тріскучий мороз, у печах узагалі не палили, вязні мусіли спати на голій камінній долівці. Щойно на другий день дали їм їсти, зупу з зіпсованої зеленини, що погано заносила, і кілька надгнилих бараболь, политих оцтом. До того діставали на цілий день маленьку скибку хліба з кукурудзяної сухої муки.

З голоду продали полонені останки одежі та ріжні дрібниці, які ще їм удалося зберегти перед грабунськими вояками. Так перемінилися в обшарпаних, брудних прошаків, яких їла нужа. Не дивота, що число хорих усе зростало. Одні занедужали на запалення легенів, інші на тиф із голоду. Що дня виносили з келій непритомних, гарячкуючих людей. У келіях був страшний смірд, одначе нікого не пустили надвір, хоч як просив.

Число полонених зменшувалося з кожним днем. День за днем минав, а не було найменшої надії на визволення. По трьох тижнях утратили всі надію, щоб могли пережити ті нелюдські терпіння. Всіми заволоділо таке отупіння, що вже і не дбали про своїх хорих і вмираючих товаришів, жили наче звірі та глядили лише, щоби при роздачі їжі дістати якнайбільшу порцію.

Та саме в цю хвилину, коли вже утратили всі надії, прийшла переміна.

(Дальше буде).

Ага!..

— За що ви так лаєте хлопця?

— Таж він випустив всі мої кури на вулицю.

— Щож у тім злого? Кури завжди самі знайдуть дорогу до свого курника...

— Та я цього й боюся...

Неясна справа.

— Мамусю, чи місіонар іде до неба?

— Алеж так, дитино.

— А людоїд, мамусю?

— Певно, що ні.

— То добре, мамусю. Але як людоїд зїсть місіонара, то як же він може тут лишитися?

Переконався.

Власник варстату питає практиканта: Чи ти був уже в панства Крутійських і направив дзвінок у дверях?

Практикант: Був, але дзвінка не направив, бо не міг дістатися до мешкання. Я дзвонив пять разів, та ніхто не відізвався; певно нікого не було вдома.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ КРИМІНАЛЬНІ ТИПИ?

З усієї чужинецької еміграції найпоганіший кримінальний рекорд мають поляки й італійці. Серед нашої суспільности менше трапляється кримінальних учинків. Частинно причиною цього є і те, що наша суспільність менша числом від двох вище згаданих. Але причиною цього є і це, що наша суспільність в засаді є моральніша від двох вище згаданих.

І тому, коли в нас трапився недавно такий каригідний учинок в так зв. „Українській Галі" на шестій вулиці в Ню Йорку, то цілу нашу суспільність ця подія потрясла до основ. Коли американські ґазети широко розписувались про той учинок і звязували його з українським іменем, то нам усім паленіло зо стиду лице.

Сталося, не вернеться. Нічого на це не порадимо, тільки мусимо це переболіти. Але водночас ми мусимо поважно над тим застановитись, щоб набудуче подібне не повторювалось. Коли навіть набудуче і трапиться якийсь злочин серед українців, то той злочин не повинен бути звязаний з українською інституцією.

Читаючи судові звіти про той злочин, мимоволі насуваються думки: Звідки беруться ті злочинні типи? Хто тут найбільше винуватий? Не можна винувати цілої суспільности, бож вона не може відповідати за кожний особистий учинок свого кожного члена. Але найбільше винуваті тут родичі; батько та мати. Наші народні приповідки розумно говорять: „Яке дерево, такий клин, який батько, такий син". Або: „Яблуко від яблуні далеко не відкотиться". А винуваті родичі тому, що вони, хоч мали дітей під своїм безнастанним особистим д о г л я д о м, то не навчили їх моральних засад, не навчили релігійности.

Вони не посилали дітей до церкви, бо дивилися на церкву як на щось злишне, непотрібне. Не посилали дітей до рідної школи, не радили їм брати участи в корисних українських організаціях. Бо церква це морально-виховний інститут. А при церкві є звичайно хор, школа, ріжні корисні кружки й організації. А ті кружки й організації заставляють молоду особу вдумуватися в поважні речі, а не звертати своєї молодечої енергії на пусті розривки, в слід за тим на безконтрольне бажання грошей.

У своїй скромній церковній салі свій учитель, чи дяковчитель, навчить українську дитину неодної доброї речі. Тут кристалізуються характери, виробляються майбутні провідники українського народу на американськім континенті, а може в майбутності і на українських землях.

Коли родичі занедбають дитину і лишать її на ласку вуличного виховання, то та дитина скоріше чи пізніше закотиться до злочину, а хто знає, чи не на електричне крісло. Ось наведу приклад з Трентону. Там пізнав колись я двох чоловіків, що мали синів. Ці чоловіки не мали глибших моральних переконань. Один з них був пияниця, а другий, хоч не пив, то мало від першого ріжнився: він ніколи не ходив до церкви, не брав участи в громадськім житті і важко було витягнути його на якесь українське підприємство. Коли я радив їм обом, щоб вписалися до церкви, а дітей до української школи, то вони відповідали: „Та що українська школа дасть дитині більше від американської публичної школи?" Я на це відповідав, що американська публична школа має свої завдання, а українська рідна школа доповнює виховання дитини такими предметами, які дитина може діставати виключно в рідним середовищі. А цього доповнення дитині конче потрібно, коли ми хочемо, щоб з неї виріс корисний громадянин. Але мої аргументи не помагали. І сталося те, що я передбачував: сини двох згаданих громадян зійшли на погану дорогу. Раз їх поліція приловила в ночі, як вони обкрадали склеп, і один з них дістав пять літ тюрми, а другий два роки.

Нині самі американські професори університетів бють на тревогу і накликують суспільність, щоб шанувала церкви і релігії і там шукала свого морального загартування. Шпальти американських газет що дня заповнені звідомленнями про ріжні злочини. Американська суспільність бороняться проти того так, як уміє. У тій боротьбі вона зовсім слушно уважає церкву своїм великим союзником. І ми мусимо в той спосіб дивитись на церкву. Ми не можемо стояти з боку і посміхатись, коли наша церква бореться з фінансовими недомаганнями. Бо упадок якоїсь церкви може водночас означати моральне занедбання й остаточний упадок чиєїсь дитини.

В. Гасій.

ДО СМЕРТИ БУЛАВНОГО У. Г. АРМІЇ.

Вістка у „Свободі" про смерть булавного старшого десятника У.Г.А., Дмитра Перчака, витиснула в моїй душі глибокий жаль. З покійним лучила мене давня дружба ще з визвольної боротьби в часі польсько-української війни.

Покійний Дмитро Перчак служив в українській армії у 8-мій самбірській бригаді, II. групи Крукеничі, в 2-му курені. Стояв на фронті здовж залізничого шляху Львів-Перемишль, головно в околицях Судової Вишні, в селах Пнікут, Дидятичі, Крешовичі. Був він командантом чети з браку старшин, хоч сам як штабовий підстаршина австрійської армії мав вишкіл рахункового і харчевого підстаршини. З покійним Дмитром Перчаком стрінувся я підчас т. зв. форсування шляху Перемишль-Львів, коли ми разом з т. зв. гусаківським курінем ґрупи Крукеничі під командою отамана Чорного, прийшли на підмогу для переведення окупації Судової Вишні. Без великого труду перевала У. Г. Армія залізничий шлях, здобула двірець Судова Вишня. І саме в тому часі, коли дальші українські військові частини мали ліквідувати получення Львів-Перемишль, зявився в Станиславові покійний уже соціяліст Микита Шаповал, що кинув клич: ділити панську землю! Цей клич дійшов і до нас на фронт. Сотня під командою чет. Василя Созанського збунтувалась, покинула Судову Вишню, щоб іти додому по землю, а свого команданта взяла в полон і хотіла розстріляти. У звязку з тим пригадується мені й булавний Д. Перчак, що з нараженням власного життя на чолі своєї чети роззброїв збунтовану сотню і звільнив чет. Созанського.

Відтоді перебував покійний постійно на фронті аж до офензиви ген. Галлера. На Чехословаччину перейшов з групою підполковника Федоровича, через гору Попадю, Студене, Осмолоду і Волове в Карпатській Україні. Перебував у таборі в Німецькім-Яблінним (Дойч Габель, тепер у Німеччині) в 3 курені 1-го полку як курінний значковий. Прощали ми його, як виїздив до Америки — і жалували за „вуйком", бо так ми, однорічні першого полку, його звали. В Америці написав він до мене 2 чи 3 рази, довідавшися, що я тут. Усе вірив, що вернемося ще! І в час, коли надії його могли набрати більше конкретних форм, відійшов від нас. Як це один живий свідок боротьби України за волю. Відійшов, маючи всього 48 літ. Та память про його добрі й славні діла таки житиме!

Степан Куропась,
Шікаго, Ілл.

Добрий стиль.

Учениця гімназії пише шкільну задачу на тему: „Ярмарок":

„На ярмарку є селяни, господарі й жінки. Господарі водять за собою корови, а жінки стоять на ринку зо своїми капустяними головами".

Жидівська відповідь.

— Слухай Іцку, чому жид завжди відповідає питанням на питання?

— Ни, чому він не має відповідати питанням на питання?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ҐЕРІ, ІНД.

Українська громада будиться зо сну.

Під впливом старокраєвих подій, а також писань патріотичної української преси в Америці ґерійські українці взяли масову участь в протестаційнім вічу, що відбулось в Шікаґо 11 грудня 1938. Вислухавши уважно звіту головного редактора „Свободи", д-ра Луки Мишуги, з його кількамісячної поїздки по столицях Европи в цілі політичної роботи в користь української справи, ґерійські українці вернулися додому і взялися до праці. Скликано збори від. 100 У. Н. С., на котрих порушено багато народних справ. Нововибраний відділовий уряд арезигнував зо своєї місячної платні, а члени товариства ухвалили ті гроші на визвольну боротьбу. Дальше припоручено відділовому урядові поробити заходи для улаждення підприємства на дохід Карпатської України. Відділовий уряд, не чекаючи довго, порозумівся з іншими організаціями і скликав на 22 грудня збори з представників відділів У. Н. С.: 100, 346 і 196, на яких порішено дати концерт з танцями укладу В. Авраменка, під дирекцією Миколи Сафяка молодшого. Також припоручено молодим хлопцям і дівчатам піти по коляді на ту саму ціль.

Тепер у нас нема непорозумінь, нема партій, нема ріжниць. Є лише українці-націоналісти, котрі бажають одного: волі і незалежности Рідному Краєві. Ми рішені в тому напрямку працювати, аж доки не буде осягнена та наша ціль. Ми кличемо всіх до роботи: ставаймо в ряди до боротьби за краще завтра.

А. Цебак.

ГОДСОН, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходами братства св. Йосафата, від. 273 У. Н. Союзу, відбулось у нас 4 грудня м. ц. протестаційне віче проти Польщі. Предсідник Михайло Лібрук відкрив віче і представив присутнім ціль цього віча. Секретарювали: Ільво Опшанський і Павло Маряк. Першим бесідником був місцевий парох о. О. Пристай, котрий недавно повернувся з рідного краю, де перебував 6 місяців у відвідинах. Як наочний свідок, бесідник представив ті жахливі знущання над українським народом, які нині поповнює Польща. Не лиш уряд і поліція знущаються нині над безборонним українським населенням, але також польське вуличне шумовиння.

Другим головним бесідником був п. Е. Ляхович з Ню Йорку. Він змалював присутнім загально світове політичне положення, та точно розказав про те, що діється на всіх українських займанщинах. Бесідник прочитав резолюції, які приявні приняли й одобрили. Зміст тих резолюцій вислано до міністерств великих держав, а також вислано привітну телеграму урядові Карпатської України.

Один з приявних большевиків пробував перечити, щоб не таврувати большевицького уряду, бо, мовляв, там усе гаразд, є українські інституції і нарід задоволений. На те бесідник дав йому відповідь, щоби поїхав сам і переконався, як там є. Вже були такі мудрі, що говорили про „совєтський рай" і баламутили людей у Канаді й Америці. Але коли вони самі поїхали до того „раю", то вже не вернулись, бо їх застрілили.

Предсідник Лібрук попросив приявних, щоб зложили жертви на Карпатську Україну. Збіркою занялися: Михайло Маряк, Михайло Юськів, Ілько Зазуляк і Стах Козуб. Зложили: Братство св. Йосафата зо своєї каси $25; по $2: І. Лисогір $2; по $1: М. Лібрук, П. Маряк, І. Опшанський, Е. Ляхович, о. О. Пристай, В. Онуфрейчук, І. Волошин, М. Маряк, М. Гриб, В. Андрушків, М. Стромовський, Марія Романчук, І. Зазуляк, Г. Романчук, С. Козуб, Г. Миськів, І. Юськів, П. Мікса, Настасія Романик, Софія Любяцецька, Марія Коліковська, В. Коліковський, Т. Дравущак, М. Барицький, А. Смоляк, В. Вайда, І. Галущак, І. Грех, В. Львівський, І. Лупинус, І. Михасько, М. Кіцак; по 50 ц.: І. Токарчук, О. Онуляк, М. Юськів, Гулька Хімій, Катерина Козуб, А. Ярощак, В. Добровольський, Настасія Зазуляк, В. Блажків, Ксеня Пришляк, М. Марцінюк; дрібними $4.40. Разом $69.90. Розходу за телеграми, салю, оголошення, кошти бесідника, всього разом $37.50. Осталося $32.40, які призначено на Карпатську Україну і вислано через Обєднання.

Віче закінчено відспіванням українського національного гимну.

Громадянин.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Вистава українського мистецтва.

В листопаді м. р. дітройська централя відділів С. У. А. влаштовувала виставу українських вишивок. Вистава відбувалася в Інтернешенал Інституті при участі інших народностей. Відділ наших вишивок презентувався дуже гарно, тимбільше, що експонати спроваджено з централі С. У. А. з Ню Йорку. Є в нас членниці, що вправною рукою знають уложити вишивки і все це у відповідному смаку прикрасити.

Подібні вистави в нас відбуваються кожного року перед Рідзвом, та ще ніколи не продано стільки річей, як тим разом. Купували у першій мірі таки свої членниці, одна другою заохочені. Купували теж американські пані, і то дорогі речі.

В першій мірі це заслуга наших дбайливих членниць, таких, як: пані А. Стецько, А. Голуб, Л. Кулинич і І. Козаченко.

Вистава тривала три дні, а вечорами відбувались танці та концертові програми. Між іншими одного вечора запрошено на виступ український хор „Думку" під батутою І. Атаманця, який завжди охотно спішить на такі вечорі і приносить славу нашій нації. Прицьому Леся Козаченко виконала українські танці, якими глядачі дуже тішились.

Зверну увагу ще, що хоч підчас вистави прадавано вишивки, то на цьому ніхто не робив жадного „бизнесу". Гроші за продані речі вислано до централі С.У.А. в Ню Йорку на закупно нових експонатів–на це, щоб розповсюднювати наше мистецтво як між нашими українцями так і американцями.

М.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ҐРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Громадяни Гаврищенки справляли 29 жовтня м. р. 25-літній ювилей свого подружого життя. При добрій забаві приявні гості не забули і про рідний край та зібрали між собою $11.25. З того призначено $5.50 на Рідну Школу в Радехові, а $5.75 на Народний Дім у Кривім. Першу жертву переслано через Обєднання. Зібрав Демко Горбач. Жертвували по 1: А. Гаврищенко, І. Ожеївський, Боборик, Й. Ковалик, Олена Ласінська, С. Ковалик, І. Ковалик, М. Ожиївський; по 50 ц.: Теодора Ковальчук, панна Вуцік; М. Ковалик 25 ц.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Дня 13 грудня м. р. на відчиті проф. Н. Григорієва зложили жертву для Карпатської України отсі особи: Л. Тягнибік $20; по $5: Т. Тягнибік, Т. Бойчук, Т. Костів; по $2: Е. Вілак, С. Чізман, І. Дужанський, П. Воркун, С. Доманчук, І. Кушпір, Т. Рудий, М. Шевчук, І. Мазурик; по $1: Й. Гарасим, І. Дзьомба, Д. Островський, Т. Барабаш, д-р С. Сухомлин, Т. Сопко, М. Костелюк, П. Медзяк, Т. Колісник, І. Паланичка, В. Паньків, П. Юрчик, Й. Ружецький, В. Шкраба, Т. Ценкий, В. Ценкий, А. Шаповал, пані Остапчук, В. Гуцал, П. Кульпак, С. Ткачук, І. Онуфренко, С. Дзяман, П. Опиханий, М. Дідух, Н. Блюз, Н. Батюк, І. Сенів, Н. Н. Разом зібрано $82.

Микола Батюк.

ГАРВЕЙ, ІЛЛ.

Дальші жертви на читальню в Глушкові.

Отсі громадяни зложили дальші жертви на читальню „Просвіти" в селі Глушкові, пов. Городенка: Н. Куцик $10; по $5: Ю. Лукенич, І. Гуцул, Я. Павчак; М. Болехівський $2; по $1: О. Бернадин, М. Бойко, В. Бойчук; по 25 ц.: А. Кримка, Е. Косінська, П. Блазьо. Разом $30.75. З попередньої збірки лишилось $24.25. Загальна сума виносила $55. Вислано на призначену ціль $50. Пересилка коштувала $1.50. В скарбника лишилось $3.50. Всіх грошей на читальню в селі Глушкові вислано $150. Збірка на ту ціль продовжається, а колиб хто хотів доложити і свою жертву, то хай звернеться до: Nick Hucul, 14918 Winchester Ave., Harvey, Ill.

ЗА КОМІТЕТ:
Василь Бойчук, голова; **Іван Гуцул,** секр.; **Микола Гуцул,** скарб.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 20. січня, в годині 7:30 ввечір, в товариськім домі. Просимо всіх членів прибути на час. — Ю. Голиський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

МАРУСЯ ПОЛЕҐА
(TOE DANCER)
яка приготовляється до виступу на 26. січня 1939, р. в школі **Т. Ольшанського,** 1658 BROADWAY.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На Карпатську Україну.

Підчас маніфестаційного віча 11 грудня 1938 р. в Викер Парку зложили на Карпатську Україну: Братство св. Петра і Павла, від. У. Н. С., $50; Запомогове Товариство Українських Жінок і український кравець Іван Риза по $25; Укр. Гром. Клюб з Елмвуд Парку, Ілл., і Укр. Гром. Клюб з Гарвей, Ілл., по $15; по $10: Укр. Жіночий Клюб ім. Лесі Українки з Елмвуд Парку, Ілл., Тов. ім. Т. Шевченка, від. 335 У. Н. С., Укр. Народній Дім з Гарвей, Ілл., Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301 У. Н. С., Тов. ім. Івана Франка, від. 93 У. Р. С., Союз Українок від. ч. 36, І. і К. Сайович, С. Куропась, А. Булка; Чорноморська Січ з Борнсайд $6; по $5: Стрілецький Гурток ч. 6, Сестрицтво св. Анни з Борнсайд, Православна громада св. Петра і Павла з Борнсайд, Український Гром. Клюб з Борнсайд, Відділ ОДВУ ч. 52 з Борнсайд, Від. ОДВУ ч. 47. Від. ОДВУ ч. 2, Тов. ім. Вол. Великого, від. У. Н. П. ч. 142, Ґ. і Ґ. Небор, В. і Ю. Токаревич, І. Г. Барабаш, Н. Гуцул, П. Андрусин, О. Олешко, д-р Канчір, д-р І. Смук, Т. Любезний, Д. Кошіль, Т. Кликун, П. Жовнірчак, М. Стадник, М. Яворський, А. Максимюк, П. Куленяк, Ю. Маслей, М. Діденко, П. Процюк, Метал і Баґрій Гостинниця; по $3: Союз Українок ч. 17, С. Зелінка, Ю. Куць, С. Мазяк, М. Бойко, Н. Цвян; по $2: М. Тимків, Й. Жук, М. Дмитрусь, І. Дубек, Абрамик, В. Стасюк, М. Берак, Е. Ковалик, Н. Софяк, Д. Паславський, І. Пишний, Тов. Укр. Молодих Жінок, М. Гірняк, Г. Боднарчук, М. Ґнойський, І. Мілер, Н. Батюк, І. Рібий, І. Оленець, І. Меґес, Т. Купецький, Р. Бриґадир, С. Брудний, Ф. Найґебавр, Т. Попадюк, П. Ґавалюх, Д. Островський, Г. Семочко, Н. і П. Пашко, М. Сопко, Й. Яворський, Г. Стефанишин, Т. Курко, Т. Лукач, О. Любас, В. Стронський, С. Ментус, І. Пінило, В. Тимчук, А. Коколюс, А. Романяк, В. Квасниця, Н. М. Буцька, І. Віщук, А. і А. Цебак, К. Каня, С. і З. Паньків, В. Паньків, М. Маркевич, І. Сяданко, І. Бойко, Й. Мельник, С. Стечик, Р. Сидорик, П. Фещин, Й. Скоципець, М. Ільків, Н. Милешко, С. Пудик, М. Мельник, К. Пирович, Н. Кирилюк, І. Побуцький, І. Карпа, І. Кладек, Н. Мацях, В. Лоняк, М. Риза, П. Мельник, Т. Рудий; по $1.50: Е. Шпікула, Д. Шкараба, М. Ющак, П. Горечка; по $1: О. Попик, І. Задрозьний, М. Чубатий, М. Петрів, А. Тобек, М. Левусь, С. Чуба, Ю. Гайнюк, П. Кузьма, М. Романчук, д-р Сухомлин, Т. Майзин, С. Юрчак, Г. Скочиляс, Т. Шпікула, М. Вівюрський, А. Шалько, Ф. Опиханий, П. Хомин, Д. Гаврилюк, А. Ґлух, І. Когут, І. Уханський, Я. Ґерусь, Г. Куркуда, М. Шкарабан, М. Софяк, М. Леськів, С. Сеперак, С. Ткачук, П. Фідель, О. Максимович, В. Дудик, Е. Скородинський, Ю. Кріль, О. Кріль, С. Дзюрдзевич, Л. Кучер, Й. Рузецький, І. Ситко, М. Лазука, о. П. Ковальчик, І. Чайка, І. Сиротюк, Й. Коцовський, С. Олійник, І. Зеребняк, П. Денис, П. Гасяк, А. Боднарчук, Й. Гарасим, Й. Стен, П. Бараболяк, М. Логай, С. Дячишин, С. Сірий, П. Дідик, А. Ґнисик, М. Бучинська, В. Грицькевич, Л. Кривінчук, І. Тарандій, Й. Лабусевич, А. Пікульська, Р. Писарчук, А. Панкевич, С. Ґенсьорський, М. Присташ, Т. Подоляк, А. Садловський, М. Сапіта, І. Кокула, П. Кокольський, В. Мурин, І. Макар, Р. І. Смук, М. Куліш, М. Зуль, А. Кохановський, І. Ларсон, П. Шемердяк, Т. Мамчук, Д. Чорний, В. Скоропад, А. Штайцер, П. Шайда, І. Кобеляк, П. Коцоловський, І. Кравчишин, А. Марцінковський, А. Бубен, П. Романюк, А. Диняк, М. Гудліняк, І. Куцик, д-р С. Кочій, С. Семенюк, Ю. Колиса, П. Кріль, А. Гасюк, А. Галущак, Д. Попадюк, П. Гавриш, В. Саґан, М. Коцан, І. Сцімборський, П. Мацях, В. Риза, М. Савчин (мол.), Г. Козаченко, Й. Біндас, А. Грицак, М. Крук, І. Крук, Й. Корпан, С. Міскенко, К. Плитяк, Д. Корецький, Й. Малущак, І. Іськів, П. Пелець, І. Драган, І. Слободзя, М. Булка, П. Гамада, Ґ. Кравець, І. Процик, А. Данько, О. Древніцька, Н. Кордик, І. Юрчак, П. Кроль, В. Шумила, Н. А. Семхсон, П. Костерка, А. Кохарський, М.Ееванько, пані Н. Цвян, М. Цебрій, М. Васильців, Ц. Похила, М. Прихиляк, М. Подоляк, М. Маюк, А. Михальчик, О. Штогрин, Й. Осідач, О. Гричишин, І. Данилюк, С. Троць, В. Любас, Н. Біжик, В. Ющак, О. Дутчак, І. Зеліско, А. Вовчук, І. Сокольник, Й. Берестянський, І. Крохмаль, Д. Мадій, К. Андросечко, А. Нога, Г. Березовський, П. Блідий, Дячка, Н. Кіт, Н. Н., М. Тимчук, А. Пашко Й. Максимик, М. Гнат, Д. Єсник, І. Любезний, Т. Сашардак, С. Шалько, А. Карпа, Д. Ярема, А. Допіряк, о. К. Кирстюк, О. Шаповал, М. Костелюк, пані А. Крайник, Т. Погребний, М. Енджейовський, А. Шмігельський, К. Січевський, А. Край, І. Шевчук, І. Шмігельський, П. Підлісний, В. Шкраба, І. Куропась, І. Мотлюк, Н. Саламан, С. Веньгер, М. Магдзяк, А. Кущак, Н. Катуль, Н. Водзянський, М. Онищук, М. Рурка, І. Шумський, І. Пецца, С. Стефанків, К. Ґавлічинський, Т. Грицак, А. Івасик, Н. Мотлюк, Р. Грицик, Й. Нисевич, М. Сопко, Д. Стравняк, П. Коваль, Й. Лоханський, пані Скоропад, Й. Якимів, Т. Лантвіт, А. Махнюк, І. Лавроцький, Г. Лавроцький, Н. Дуда, С. Кіняк, Г. Гарасим, Н. Гадкий, Я. Мидзяк, І. Ревуцький, С. Прокопів, К. Латчик, М. Урбан, Д. Атаманчук, М. Ґудз, Ф. Біґун, М. Мищук, Д. Островський, Н. Смалик, М. Діденко, П. Угриновський, С. Тимець, К. Падяк, А. Романяк, І. Николюк, М. Савчин (ст.), А. Шведа, М. Патроник, І. Городинський, Т. Менціховський, І. Карчмар, К. Грицак, Т. Дубин, А. Вуйцік, М. Ковит, К. Любинець, В. Демко, В. Кіт, С. Чуба, Р. Стин, Н. Синичин, І. Шемлюк, В. Шемердяк, Д. Дякун, Н. Боруцький, П. Кульпак, М. Дворніцький, В. Семків М. Сенів, Н. Сигерич, М. Мидзяк, А. Кривокульська, К. Мікула, П. Мікула, Т. Ґавалюк, П. Веньгрин, Г. Шостак, Н. Джаман, О. Кукла, Н. Угриновська, Й. Федун, Ребак, І. Коцовський, А. Яремій, І. Скульський, І. Горбачевський, П. Димирецька, В. Дорош, К. Яремцьо, С. Боняківський, М. Ковтун, М. Мандзяк, І. Сенів, І. Яськів, М. Чура, Т. Вахула, А. Забитко, Г. Явний, Е. Меренко, Н. Древніцький, пані В. Шемердяк, Н. Шумак, І. Бандур, Ф. Мельник, Н. Черґавий, К. Щербата, Д. Ґіжовський, О. Маман, А. Совічка, П. Радухонська, В. Гуцал, П. і К. Червонек, І. Хомічак, О. Сава, І. Курко, А. Фоца, М. Стемків, Т. Пелех, І. Стефанюк, М. Зелінка, А. Пишна, Е. Тимків, М. Тимків, І. Попик, Н. Яковчик, М. Сипко, В. Андрейко, М. Ганасик, Д. Костик, Я. Гладій, пані Пейда, І. Савіцький, А. Вуйцік, Т. Лесько, М. Засадний, П. Качмар, А. Чорномаз, В. Великий, Т. Стецько, І. Олексій, Д. Ґой, о. д-р С. Дербавка, І. Савчин, пані Черґава, Г. Мацько, Ф. Ґресько, П. Чубатий, І. Лабойко, С. Гасюк, М. Каміськевич, М. Гусайко, В. Кашеюк, Т. Гринишин, М. Шіян, Г. Гаврилик, О. Ризеч, Т. Подола, О. Юрченко, Д. Забіяк, І. Зелінка; по 50 ц.: І. Андрусенко, М. Василенко, А. Ґрод, Г. Лавроцька, М. Лавроцький, В. Кирилюк, М. Бачинський, І. Шерба, Ю. Куцик, М. Горний, М. Стефанська, Л. Риза, П. Шабатура, К. Корнабель, І. Поп, В. Галущак, Р. Дещак, М. Клим, І. Н. Ґаладій, С. Олійник (ст.), С. Сольц, О. Рибак, Е. Черґава, П. Сеньків, І. Медзяк, М. Попик; по 25 ц.: І. Даньків, Т. Атаманчук, Й. Сем, І. Кузьма, М. Калінський, Д. Куньо, Т. Меренко; решта дрібними. Загальна сума винесла $993.84. По відтягненні розходів осталося на поміч Карпатській Україні $713.

М. Риза, секр.
Н. Цвян, скарбник.

УВАГА! ЙОНҐСТАВН, О., І ОКОЛИЦІ!

Старанням тутейших відділів ОДВУ: 28. і 37. та 13 від. МУН відбудеться

РЯД ВІДЧИТІВ

з дебатами і дискусіями на українські державницькі теми, як:

Шлях до створення Української Держави.

Будуть порушені і передискусовані такі теми: український націоналізм, німецький націзм, італійський фашизм, московський соціялізм-комунізм, справи релігійні і політичні під теперішню пору на рідних землях.

Перший Відчит відбудеться **в неділю, 22. січня 1939.**, в укр. салі, 526 В. Рейен вул., в год. 2. пополудні. **Відчити виголосять: місцеві і позамісцеві провідники.**

Проситься шановне громадянство прибути на цей відчит і давати записи, при чому витвориться в нас один шлях у визвольних змаганнях за Державу України. — Вступ тільки за добровільними датками. 13

Заряд від. ОДВУ і МУН.

ЗА ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ АНҐЛІЇ.

Коли британський премієр Чеймберлин вибирався до Риму на розмови з Мусолінієм „для замирення світу", безробітні робітники вислали йому на адресу його урядового мешкання труну з написом: „Замирення безробітних", щоб у цей спосіб звернути увагу громадянства на потребу допомоги безробітним. На світлині лондонські поліцаї відсилають труну зпід дому Чеймберлина.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З забави на Карпатську Україну.

Заходом Т-ва Українсько-Американських Громадянок, від. 41 С. У. А., влаштовано в нас 20 листопаду м. р. „запусти". В часі гарної забави забрав слово п. Г. Слободян і піддав думку, щоб зібрати жертву на Карпатську Україну. Він сам дав гарний початок і зложив на ту ціль $5. За ним пішли інші і зложили: П. Самбір $2; по $1: М. Головатий, Й. Потучко, П. Буґера, В. Рій, М. Долинний, Бабяк, Михалюк, Л. Пеленська, Букайло, Чопик, М. Гирчулик, П. Стогрин, Г. Штогрин, Швець, Сидорик, Рудакевич, П. Рій, Е. Дубас, К. Пилипів, В. Волошанський, Будий, Миць, П. Романів. Разом $39. До того долучено з каси $11 і разом $50 передано комітетові, що займається тою збіркою.

А. Сивуляк.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На Карпатську Україну.

Заходом Союзу Українок від. 36 в Шікаго відбулося представлення п. з. „Клюб Суфражисток". Представлення підготовив п. Остап Забитко. Під його кермою представлення випало напричуд ґарно, всі аматори вивязались дуже добре. Представлення відограно на ціль Карпатської України. Наше громадянство зрозуміло ту ціль як слід і взяло на представленні велику участь. Загального доходу було $98. По відтягненні розходу і виплачені $10 до комітету протестаційного віча вислано $50 через Обєднання на Карпатську Україну.

Марія Огниста, предс.
Анна Брудна, скарбничка.
Вікторія Ларсон, фін. секр.
Степанія Подоляк, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

В неділю, 13 листопаду, в укр. прав. церкві св. Вознесення о. В. Дяків відслужив молебень за здоровля всіх українських борців, та підніс многоліттєвія премієрові д-р о. Волошинові. Притім попросив приявних про жертву на Карпатську Україну. Зложили: З. Горнак $2; по $1: о. В. Дяків, Т. Скоробогатий, Ю. Нестор, М. Кость, О. Березівський, С. Будзан, О. Підгорецький, С. Маік, Й. Сосонка, І. Роздзябик. Дрібними $9. Разом зібрано $22, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

І. Леден, касієр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

Відділ 142 У. Н. Союзу в Елізабет переслав через Обєднання $52 на Карпатську Україну.

КЛІВЛЕНД, О.

$500 на Карпатську Україну.

Голова Центрального Комітету міста Клівленду, п. О. Е. Малицький, переслав через Обєднання $500 на Карпатську Україну. Ці гроші зібрано в часі протестаційного віча в Клівленді.

ҐВІЛІНҐ, В. ВА.

Збірка на Листопадовім Святі.

Зложили: о. С. Склепкович $2; по $1: А. Костас, І. Палюх, А. Салек, А. Когут, С. Грушкевич, К. Ландяк, М. Медвідь; по 50 ц.: В. Когут, В. Реваковський, Й. Салецький, М. Реваковська, П. Вітенко, Ю. Коваль, І. Писарчук, І. Ридош, М. Ганович, П. Пилипчук, П. Марутак, К. Бліщ, І. Ландьо, М. Дуткевич, Д. Канюк, І. Шелева; по 25 ц.: М. Зань, А. Совяк, М. Вітенко, А. Кундира, С. Дуткевич, К. Медвідь, А. Кабала, А. Солецька, І. Рафа, П. Крошняк, Р. Ридош, А. Папа, С. Канюк, Т. Куцло; дрібними 60 ц. З того вислано $15 через Обєднання на інвалідів.

Комітет: **К. Ландяк, М. Ридош, К. Медвідь.**

РОМ, Н. Й.

На інвалідів.

Дня 27. листопаду ц. р. відбулася в місцевій церкві панахида за поляглих українських ґерів, в часі якої переведено збірку на інвалідів. Збірка принесла $9.35. Збірка в Народному Домі того самого дня в часі концерту принесла $2.65. Разом переслано на інвалідів через Обєднання $12.

М. Запухляк.

БОФАЛО, Н. Й.

На інвалідів.

В неділю, 4 грудня м. р., відбулось в Бофало при укр. гр.-кат. парохії св. Николая Листопадове Свято і концерт. В часі концерту переведено збірку на українських інвалідів, яка принесла $91.35. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Павло Володка.

ОРАДЕЛ, Н. ДЖ.

Сповення національного обовязку.

Михайло Лисак переслав від себе $20 на такі народні цілі: по $5 на Карпатську Україну і Світову Виставу; по $2: Рідна Школа, „Просвіта", визвольна боротьба, політичні вязні, інваліди.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Посилаючи від себе через Обєднання $10 на Карпатську Україну, гром. Михайло і Магда Притула додають: „Дай Боже, щоб з тої маленької України незадовго повстала велика".

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

На інвалідів.

Дня 4 грудня ц. р. по Службі Божій відправив о. В. Кушіль в місцевій укр. прав. церкві панахиду по поляглих українських героях і при тій нагоді виголосив патріотичну проповідь про листопадовий зрив та про змагання українців до волі. Переведена збірка принесла $8.20, які переслано через Обєднання на інвалідів.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

На народні цілі.

Т-во Запорозька Січ, від. 347 У. Н. С., на своїх річних зборах обговорювало також справи рідного краю та тутешні загально громадянські справи. Притім воно ухвалило вислати з каси $15 на Карпатську Україну і $10 на Світову Виставу в Ню Йорку.

Крім того члени зложили ще від себе жертви на Карпатську Україну. По $2: Т. Ковальський, П. Холявський, П. Старжевський, М. Горинь, С. Прохович; К. Паранич $1.50; по $1: М. Романюк, Г. Тимчій, Л. Маценко, С. Мудрий, М. Прохович, І. Ковальський, С. Глосніцький, Т. Зубрицький, І. Найда. Разом $35, які вислано через Обєднання на Карпатську Україну, а $10 на Світову Виставу вислано впрост до виставового комітету.

Григорій Тимчій, секр. від. 347.

КАРНЕҐІ, ПА.

З весілля на Карпатську Україну.

В неділю, 27 листопаду, відбулося весілля п. Стефана Козяка і панни Пазі Панько. Весільним старостою був д-р Попівчак. Загально люблений староста роджений уже тут в Америці, та українських традиційних звичаїв не оминає. Зворушливу промову виголосив він до молодят і весільних гостей, коли молодята вибирались до вінчання в церкві.

Треба згадати і те, що д-р Попівчак покінчив американські школи, але завдяки його родичам володіє також добре українською мовою та живо інтересується справами старого краю.

За згодою родичів молодят, п. Івана Панька і п. Михайла Козяка, староста попросив гостей про датки на допомогу Карпатській Україні. На зазив щиро і радо відгукнулись отсі жертводавці: молодий Стефан Козяк і молода Пазя Панько $2; по $1: о. М. Кучер, І. Станчак, Мр. Генней, Т. Ґазда; по 50 ц.: Й. Ґронський, д-р Попівчак, Д. Панько, Н. Клименко, В. Пиш, М. Козяк, А. Ґімак, Й. Фіґура, Д. Валяк, М. Прятка, пані Филипчак, З. Судяк; по 25 ц.: Т. Прятка, І. Панько, А. Рак, Ю. Верхоляк, І. Харітан, І. Кушек, С. Кунцьо, М. Сорока, Н. Волянський, С. Шпинда, А. Медвідь, А. Кащак, О. Голуб, І. Остафів, Г. Мельник, І. Ґімак, С. Шпинда (молод.), О. Кос, І. Залецький, Н. Когут, Петрина Венгрин, А. Сорока, Д. Кунцьо, А. Матвійчик, Т. Турко, А. Малиц, А. Задиляк, І. Клим, І. Яворський, Й. Волянський, Н. Филипчак, Ю. Кучерова. Гроші вислано на призначену ціль через Обєднання. Збіркою занялась Ю. Кучерова і д-р Попівчак.

Юлія Кучерова.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. На річних зборах Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252., які відбулися 18. грудня, вибрано слідуючий уряд на 1939. рік: Ґ. Семочко, предс.; І. Сливка, заст.; П. Хомин, рек. секр.; Н. Батюк, фін. секр. і кас.; І. Маґас, Д. Когут і І. Скульський, контрольори. Місячні збори відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 12:30 вполудне, в гали при 1944 Ірі вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — Микола Батюк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Річні збори Братства Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 2. пополудні, в ґалі парохіяльній, 4950 Савт Палайна вул. Проситься всіх членів бути присутними, бо буде богато справ до рішення. Кожний член повинен приєднати одного члена до братства. На зборах буде вибір уряду на 1939. рік. — Андрій Фоца, рек. секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Річні збори від. 300. відбудуться в неділю, 22. січня, в У. Н. Домі, 630 Maple Ave. Урядники і контр. комісія здадуть справоздання з діловодства за 1938. Буде потім вибір уряду на 1939. рік. Проситься членів прибути бодай раз на рік, послухати справоздання і вирівняти свої належитости, бо в противнім разі наразяться на суспензію. — Василь Олексюк, предс.; Андрій Годчак, ф. секр.; Теодор Кавчак, скарбник. Адреса: A. Hodczak, 335 Decker Ave., Johnstown, Pa.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Місячні збори Тов. Любов, від. 370., відбудуться в суботу, 21. січня 1939. року, в галі церковній, 127 Парк ул., в годині 7. ввечір. Є пожаданим, щоби всі члени прибули на означений час. Буде справоздання контролі за 1938. рік, як також буде присутний організатор А. Маланчук. На 1939. рік вибрано уряд як слідує: І. Хопета, предс.; К. Марущак, заст.; Й. Децембер, секр.; М. Довгий, заст.; Олекса Ґіна, кас.; Гр. Куць, заст.; контрольори: Іван Ліпцан, Й. Бурбела і В. Колесняк; оглядачі хорих: С. Березіцька, Данило Небор, і Й. Рижевський; господар галі вчасі зборів: В. Слободян. Довгуючих членів напоминається, щоби вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Хопета, предс.; О. Ґіна, кас.; Й. Децембер, секр., 667 Grand Ave.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5., відбудуться в суботу, 21. січня, в год. 7:30 вечором, в гали Укр. Дем. Клюбу, 30-10 — 32 вул. Проситься всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць прибути на ті збори. Також подається до відома, що на річних зборах вибрано новий уряд на 1939. рік: І. Сидор, предс.; М. Заровений, заст.; П. Барнич, секр. фін. і рек.; М. Беля, заст.; А. Климишин, кас.; В. Врублевський, заст.; контр. комісія: Е. Кривень, В. Черватюк, І. Кубарик; контр. хорих: І. Марко й І. Підгірний; орґанізатор нових членів: М. Беля; старшина до походу: Гр. Василик і О. Мартин; хорунжі: В. Стариновський і Н. Микитин; директори до похорону: М. Ґалан, Е. Михлев і Н. Табака. Збори відбуваються кожної третьої суботи по першім. Хто має приятелів, знайомих, нехай приведе на збори й впише в члени У. Н. Союзу. Не приявний на зборах член чи урядник підлягає карі після статуту. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 22. січня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Просимо всіх членів, щоби прийшли на ті збори. Довгуючі мають прийти і вирівняти свої вкладки. На річних зборах вибрано такий уряд на 1939. рік: М. Романюк, предс.; П. Старжевський, заст.; К. Глосніцька, кас.; С. Прохович, заст.; Г. Тимчій, секр.; М. Ковальська, заст.; І. Гатала, І. Ковальський і А. Найда, контр. комісія; І. Найда, П. Глосніцька і Й. Мінько, надз. хорих. Місячні збори відбуваються в третю неділю по першім. Адреса секр.: Hary Tymchy, 213 N. Laurel St., Bridgeton, N. J. — М. Романюк, предс.; Т. Ковальський, кас.; Г. Тимчій, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (11)

Маґра ввійшла незапримічена до готелю, а потім почала прокрадатись довгим коридором до тої кімнати, в якій перед хвилею радило товариство Гелени над тим, якби її відшукати. Як Маґра сподівалася, в поспіху члени товариства забули замкнути кімнату. Маґра кинула оком здовж коридора й опісля хвилинку прислухувалась, чи хто не йде. Потім вона ввійшла.

А тимчасом Тарзан, капітан Лявак і батько Гелени подалися на вулиці міста в погоні за відшуканням Гелени. В нетрах Тарзан скоро натрапив би на сліди, але в місті це приходило йому важко. Вони деколи зупинялися на вулиці і питали покупців, чи не зустрічали вони білої жінки, такої як Гелена. Але всі вони давали відмовну відповідь.

Па якімсь часі вони вернулись назад до готелю, не знайшовши найменшого сліду по Гелені. Мовчки вони посідали на крісла, задумані, що робити. Нагло з гуком затріщало вікно і з розбитої шиби куски скла з дзенькотом упали на підлогу. Разом з ними впав на підлогу камінь, до якого була привязана записка, що коли вони хочуть мати Гелену, хай віддадуть мапу.

Батько Гелени врадувався. „Хай беруть собі мапу", він закричав. Це дійсно мала ціна, якої вони жадають". З тими словами він кинувся до шуфляди і почав перешукувати її. Та в шуфляді він побачив, що там тось перевертав його папери. По кількох хвилинах він переконався, що мапа щезла. А разом з нею пропала та ціна, за яку вони мали дістати назад Гелену.

Не думав так.

Вона (плаче): Ти тільки тому оженився зо мною, бо думав, що я маю трохи ґрошей.

Він (ґнівно): Ні! Тому, бо я думав, що ти маєш багато ґрошей!

Нетерпеливий.

— Не знаете, чого той Дубович виходить з церкви перед проповідю?

— Не може стерпіти, коли до нього говориться, а він не має змоги відповісти.